

КУХЧЕ

За свідченням очевидців в **1921 році** село Кухта (Кухче) стало родовим маєтком польської пані Гордзіни, яка щороку влітку жила у власній панській садибі на березі невеликої річечки Ножик, притоки Веселухи. Постійно жив у маєтку і управляв всім господарством пан Гродський, вимогливий і часто жорстокий по відношенню до селян, за що й зазнав він від них насильницької смерті у **вересні 1939 року**.

Оскільки не збереглося ні в записах, ні в пам'яті односельчан два місяці Радянської влади в селі в **січні-лютому 1918 року**, то всі твердять, що “перші Совети” прийшли **восени 1939 року**. Організацією роботи сільської ради і першого колгоспу в с. Кухче переймався сільський староста Велемчук Герасим Юхимович.

Після приходу на початку **лютого 1944 року** в село “других Советов” вирішувалась проблема мобілізації всіх чоловіків від 18 до 50 років на фронт. Більше ста чоловік було забрано на війну. 55 чоловік залишилося навечно лежати в чужій землі.

Життя післявоєнного села з організацією роботи Кухченської сільської Ради, до неї входять також села Новосілля і Радове. Відстань до райцентру 36 км.

На території Кухченської с/Ради станом на **01.04.2004 року** налічується 552 двори, населення – 1668 чоловік. Природний приріст населення в пост чорнобильський період (**1987-2003**) становить 203 чол. В Кухченській ЗОШ I-III ступенів та Радо вельській ЗОШ I ступеня навчається 289 учнів, працює 36 учителів. При сільській раді діє культурно-дозвіллевий комплекс в складі двох шкіл, двох сільських клубів та двох бібліотек. Є два фельдшерсько-акушерських пункти і шість магазинів.

В Пінському архіві (республіки Білорусь) є згадка про невелике поселення – майнове володіння пана Кухти. Йдеться про село Кухта (таку назву мало село в офіційних документах – матричних довідках періоду польської окупації Рівненщини **1921-1939 рр.**). З поселення, яке мало в **1561 році** всього одне дворище, воно перетворилося на чимале село, центр якого співпадає приблизно з центром сучасного села Кухче. Про це свідчать розміри кладовища на пагорбі села (площа більше 1 га). Поховання на ньому здійснювались кількості років тому (найстаріші люди не пам'ятають щоб там були якісь могильні знаки: надмогильні горбики і хрести).

В роки Першої світової війни село було в епіцентрі “Брусиловського прориву” (**влітку 1916 року** залишилась після сильної пожежі лише одна вціліла хата та вириті нашими земляками дві лінії окопів, що тягнулися від Жовтої гори до стохідських боліт під Глушею. А ще дуже часто знаходять діти і приносять в школу стріляні гільзи, а то й бойові патрони російського і австрійського зразків випуску **1911-1913 рр.** В листопаді **1966 року** мешканці хутора Рудка здійснили перепоховання на кладовищі Кутинок за християнським обрядом залишків австрійського кавалериста.

З болем в душі згадують односельчани сталінські позики і хрущовські реформи, часи, коли для ведення власного господарства не було часу. Бо основною діяльністю селянина, на думку одного з голів колгоспу того часу Чаплінського Дениса Леонтійовича, мала бути робота за трудовні в колгоспі, на які нараховувалась дуже мізерна плата.

Спонсором в будівництві в 50-60 рр. теперішнього центрального дерев'яного корпусу школи став голова колгоспу “Заповіти Ілліча” (так називався об'єднаний кухітськовільський-кухченський колгосп) Ходневич Василь Іванович. Спорудження двохповерхового адмінприміщення Кухченської сільської Ради – заслуга її голови Марчука Миколи Григоровича.

У 80-90 роках розбудовується центр села Радове: з'явилося приміщення початкової школи, фельдшерсько-акушерського пункту та будинку культури.

Прекрасними витворами мистецтва місцевих зодчих стали Свято георгіївський храм Української православної церкви Московського патріархату та молитовний будинок общини ХВЄ в селі Радове.

Село Кухче // З історії сіл Зарічненщини. –
Зарічне, 2004 р. – с. 29-31.